

Kommunal- og Regionaldepartementet
Postboks 8112 - Dep
0032

Forvaltningsreformen - Høringsuttalelse til forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået.

Vi viser til departementets høringskriv av 26. februar i år.

Organisering av landbruksforvaltning på regionnivå

I høringsnotatet om forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået er det sagt at de fleste oppgaver på landbruks- og matområdet skal overføres fra Fylkesmannen til regionene. Det er likevel lagt opp til at Fylkesmannen skal beholde klagebehandling knyttet til jordloven, konsesjonsloven, skogbruksloven og odelsloven, kontroll med tilskuddsforvaltningen, innsigelsesrett, lovlighetskontroll og enkelte saker med vedtaksmyndighet.

Landbruksforvaltningen på fylkesnivå ble etablert som en fagavdeling hos Fylkesmannen i 1993. Etter dette er bemanningen i landbruksavdelingene kraftig redusert. I tillegg til at 10 % av ressursene ble overført til Innovasjon Norge midt på 1990-tallet, har det foregått en systematisk nedbemanning. I følge "Melding om kystskogbruket" er de skogfaglige ressursene hos fylkesmannens landbruksavdeling i fylkene fra Rogaland til Finmark redusert med nesten 50 % fra 1997 til 2007. I dag utgjør de skogfaglige ressursene i gjennomsnitt litt i overkant av 3 årsverk i hvert av disse fylkene, og situasjonen i resten av landet er sannsynligvis omtrent den samme.

Jordbruk og skogbruk er ulike næringer. Landbruksavdelingene har i stor grad vært organisert slik at skogbrukskompetansen har vært samlet i en seksjon. Dette har gitt avdelingene mulighet for å opprettholde forholdsvis høy kompetanse på de ulike fagområdene skogskjøtsel, biologi, driftsteknikk, skogsveger og skogbruksplanlegging. Innenfor denne organiseringen har lovforvaltning, tilskuddsforvaltning og utviklingsoppgaver vært sett i sammenheng.

Som følge av den nedbemanningen som har skjedd, har ikke landbruksavdelingene klart å opprettholde samme bredde og høyde på sin kompetanse. I flere fylker har disse avdelingene måttet begrense aktiviteten til lov- og tilskuddsforvaltning og i praksis mistet mye av sin utviklingskraft.

Skogeierforbundet er også redd for at overføring av ansvar for sekundære riksveier til

regionene vil føre til dårligere vedlikehold av denne delen av veinettet. Det vil ramme skogbruket.

Organisering av miljøforvaltningen på regionnivå

Innledningsvis skrives det at målet med regionreformen er et forsterket folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå, at lokale og folkevalgte organ bør ha ansvaret for oppgaver som krever lokalpolitisk og regionalpolitisk skjønn. Det må knyttes tilstrekkelig handlefrihet til oppgavene som skal løses på det regionale nivået.

Oppgavene til fylkesmannen er i dag knyttet til forvaltning etter forurensningsloven, naturvernloven, vannforvaltningsforskriften, forvaltning av både høstbare og truede/sårbare arter, jakt- og fiske samt allment friluftsliv. En rekke oppgaver tilknyttet klagebehandling, innsigelse til arealplaner, tilsyn og kontroll. De siste oppgavene er det ikke aktuelt å overføre til folkevalgte regioner. Selv på friluftsområdet er det meningen at en del oppgaver fortsatt skal bli liggende hos fylkesmannen. Det gjelder tilsyn med kommunenes satsing på friluftsliv, søksmålskompetanse på vegne av Staten, veiledning i forbindelse med innsigelsessaker til arealplaner, mens veiledning til selve arealplansakene skal overføres til regionene. Regionene får også ansvar for å levere miljødata innenfor friluftslivet.

Fylkesmannens oppgaver knyttet til bevaring av innlandsfisk/høstbare viltarter og jakt/fiske på disse artene samt oppgaver med å tilrettelegge og ivareta allment friluftsliv skal overføres til regionene. Oppgavene knyttet til de høstbare vilt og fiskeressursene "er nær knyttet til rettighetshaverne og dermed også til landbruksnæringen. På denne bakgrunn foreslår regjeringen å overføre forvaltningsoppgaver knyttet til å sikre bestandene av de høstbare ikke truede artene av vilt- og innlandsfisk til regionene." Fylkesmennene skal fortsatt ha hovedansvaret for regionale oppgaver innen truede og sårbare arter, herunder rovvilt. Også villreinforvaltning og laks skal fortsatt ligge hos fylkesmannen siden dette er arter hvor Norge etter internasjonale konvensjoner har et særlig ansvar.

Det samme gjelder vannregionmyndighet (som nå er lagt til 9 av fylkesmannsembetene) I tillegg får regionene en styrket rolle i regional planlegging og i forhold til klimautfordringen. Den endelige oppgavefordelingen mellom fylkesmannen og regionen vil bli klarlagt etter hvert som den nasjonale klimapolitikken blir ytterligere konkretisert. Fylkesmannen vil imidlertid måtte følge opp kommunen på de områder fylkesmannen har myndighet.

I stortingsmeldingen som gikk forut for dette høringsnotatet (St.meld.nr.12 (2006-2007) Regionale fortrinn - regional framtid er det lagt opp til at regionen skal få en forsterket rolle på planområdet. Dette sluttet Stortinget seg til. Noe av ansvarsdelingen avhenger også av behandlingen av forslaget til ny plan- og bygningslov (Ot.prp.nr. 32 (2007-2008)). I dette høringsnotatet skrives det at fylkesmannen fortsatt vil ha ansvaret for innsigelser, herunder veiledning knyttet til dette. Likedan vil fylkesmannen fortsatt ha ansvar for at nasjonale mål for miljøvern- og arealpolitikken blir ivaretatt i den regionale og kommunale planleggingen. Det forsikres at fylkesmannen fortsatt skal ha de nødvendige virkemidlene for å sikre at lokal og regional arealforvaltning gjennomføres innenfor overordnede, nasjonale rammer og at det er mulig å oppfylle internasjonale forpliktelser. For å kunne det skal fylkesmannen ha bred miljøfaglig kompetanse. Avsnittet i høringsnotatet avsluttes med: "Regionene vil også ha innsigelseskompetanse, så på dette området vil fylkesmannen og regionene fortsatt måtte ha et nært samarbeid om dialogen med kommunene." Det blir ikke akkurat noen forenkling eller spesielt klar ansvarsdeling, når

det fra Miljøverndepartementet er så liten vilje til reell ansvarsoverføring til regionene.

Oppgaver tilknyttet forurensningsfeltet forutsettes beholdt hos fylkesmennene siden det arbeides med en omlegging av enkeltkonsesjoner til forskriftsfestede standardkrav, noe som innebærer at fylkesmannens oppgaver i hovedsak blir å føre tilsyn med aktørene. Det foreslås derfor ingen endringer på dette området.

Spørsmålet om plassering av forvaltningsansvaret for områdevernet (naturreservater, nasjonalparker med mer) er utsatt og skal avgjøres som en del av arbeidet med ny naturmangfoldlov. Det samme gjelder motorferdsel i utmark, som henvises til tilsvarende nytt lovforslag. I høringsnotatet er det imidlertid en "undertone" at det er viktig at fylkesmannen utøver en statlig kontroll med denne aktiviteten.

Som innen fylkesmannens landbruksavdeling har det også innen miljøvernavdelingen vært foretatt nedskjæringer og nedbemanninger de siste årene. Det er i dag på langt nær alle fylkesmannsembeter som har egen vilt- eller fiskeforvalter. I høringsnotatet skrives det at det er meningen å beholde den fagkompetansen fylkesmannen har på miljøområdet. Overføring av oppgaver til regionene forutsetter oppbygging av egen kompetanse der.

Vurdering

Norges Skogeierforbund er av den oppfatning at mange av oppgavene som landbruks- og miljøvernavdelingene utfører, er sentrale ledd i det regionale utviklingsarbeidet, og at disse oppgavene prinsipielt hører hjemme på det regionale folkevalgte nivået. Overføring av begge avdelingene i sin helhet til fylkeskommunen ville derfor vært en god løsning. I en slik modell kunne statens styringsbehov vært ivarettatt av SLF, DN og SFT. Fylkessammenslåing kunne forsterket de positive effektene og muliggjort gjenoppbygging av mer slagkraftige landbruksavdelinger med bred og høy kompetanse.

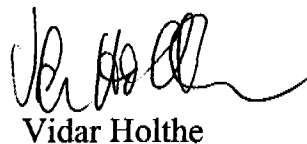
Slik denne reformen er lagt opp, ser det ut som om Staten mangler nødvendig tillitt til det regionale folkevalgte nivået og ønsker å forbeholde seg retten til utstrakt styring. Med de forutsetninger som ligger til grunn vil en overføring av oppgaver til det regionale folkevalgte nivået medføre videre oppsplitting av allerede små kompetansemiljøer. Dette vil bidra til ytterligere forvitring av kompetansen. På bakgrunn av den størrelse disse kompetansemiljøene har i dag, og de begrensninger Landbruks- og Miljøverndepartementet ser ut til å legge i forhold til overføring av oppgaver til det regionale folkevalgte nivået, er det Norges Skogeierforbunds oppfatning at det vil være bedre å holde landbruks- og miljøvernavdelingene samlet under Fylkesmannen enn å foreta en delvis overføring.

I denne sammenheng frykter Skogeierforbundet også at en fordeling av oppgavene på landbruks- og miljøområdet mellom Fylkesmannen og det regionale politiske nivået vil gi en mindre helhetlig forvaltning. Dette gjelder alle de aktuelle saksfeltene.

Med hilsen

NORGES SKOGEIERFORBUND

Gudbrand Kvaal

Vidar Holthe